

Dış ticaret açığındaki genişleme Ağustos ayında sürdü.

TÜİK verilerine göre Ağustos ayında ihracat yıllık bazda %13,1 artarak 21,3 milyar USD olurken, ithalat %40,4'lük yükselişle 32,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde enerji ve emtia fiyatlarındaki yüksek seyir paralelinde dış ticaret açığı yıllık bazda %160 genişledi. Yılın ilk sekiz ayında da dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla %146,3 artarak 73,4 milyar USD oldu. Ocak-Ağustos 2021'de %82,5 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2022 yılının aynı döneminde %69,3'e geriledi.

Ağustos ayında cari açık 3,1 milyar USD oldu.

Dış ticaret açığındaki yükselişe bağlı olarak cari açığa yaşanan genişleme eğilimi Ağustos ayında da devam etti. Ağustos 2021'de 1,1 milyar USD fazla veren cari işlemler hesabı bu yılın aynı ayında 3,1 milyar USD açık verdi. Net parasal olmayan altın ve enerji ithalatı cari açığın genişlemesinde belirleyici olmayı sürdürdü. Ağustos ayında net altın ithalatı 2,2 milyar USD, net enerji ithalatı da 7,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu iki kalem hariç tutulduğunda cari işlemler hesabı Ağustos'ta 6,3 milyar USD fazla verdi. Öte yandan, taşımacılık ve turizm gelirlerinde yıllık bazda kaydedilen iyileşmenin sürmesi cari işlemler açığındaki artışı sınırlandırmaya devam etti. Ağustos ayında net turizm gelirleri 5,1 milyar USD ile tarihi yüksek seviyede gerçekleşti.

12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ağustos ayında 40,9 milyar USD ile son 4 yılın zirvesine çıktı. Net enerji ve altın ithalatı hariç tutulduğunda ise 12 aylık kümülatif cari fazla Ağustos ayında 41,2 milyar USD ile Mart 2020'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı.

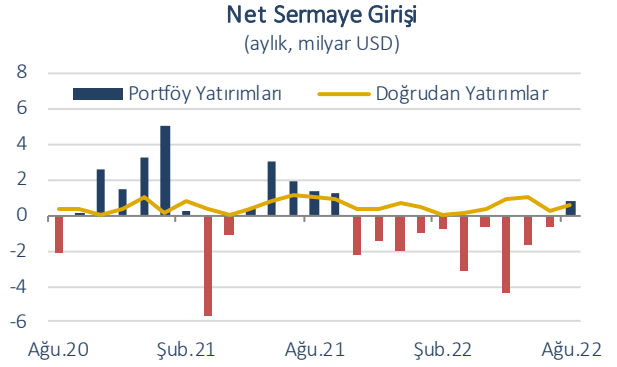
Doğrudan yatırımlardaki zayıflık sürüyor.

Ağustos ayında doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net sermaye girişi geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla %45,9

gerileyerek 573 milyon USD düzeyine indi. Söz konusu düşüşte yurt içine yönelik sermaye yatırımlarında yıllık bazda kaydedilen %87,3'lük (1,4 milyar USD) daralma öne çıktı. Yurt dışı yerleşiklerin net sermaye yatırımları Ağustos ayında 209 milyon USD olurken, gayrimenkul yatırımları 550 milyon USD ile ılımlı bir tablo çizdi.

Portföy yatırımlarında bir yılın ardından sermaye girişi...

Geçtiğimiz yılın Ekim ayından bu yana kesintisiz biçimde sermaye çıkışı yaşanan portföy yatırımları kaleminde Ağustos ayında 812 milyon USD tutarında sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde, yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 761 milyon USD'lik net alım yaparken, DİBS piyasalarında 6 milyon USD ile son bir yılın en düşük satışını gerçekleştirdi.

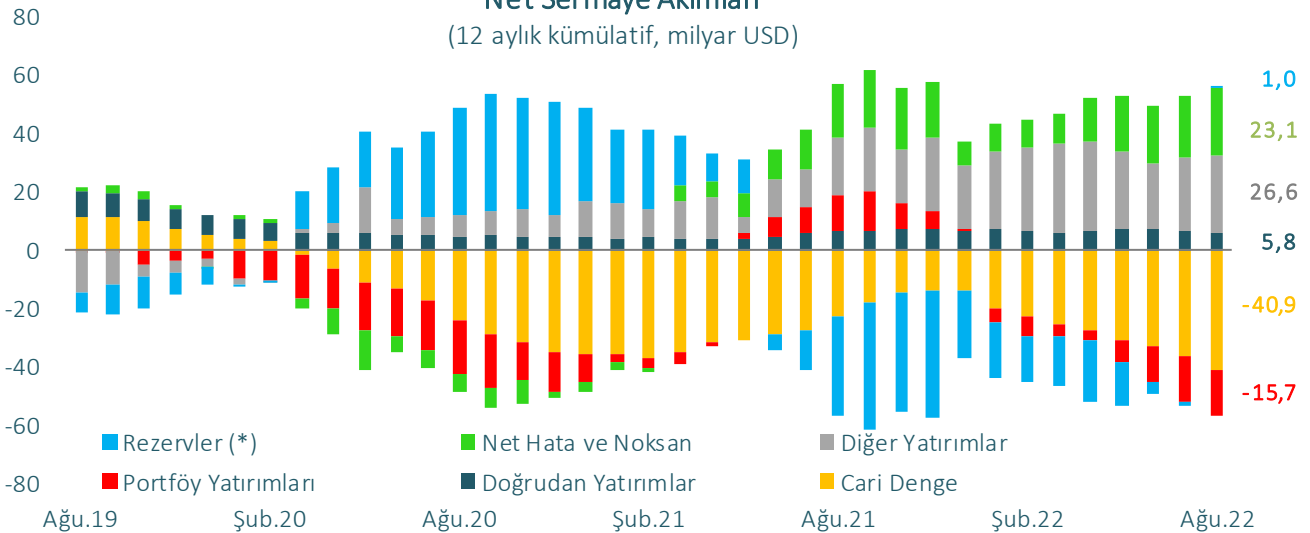

Cari açığın finansmanına Ağustos ayında en büyük katkı 8,5 milyar USD ile diğer yatırımlardan geldi. Bu dönemde, yurt içi yerleşiklerin yurt dışında tuttıkları efektif ve mevduatın 1,7 milyar USD gerilemesinin yanı sıra yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'de tuttıkları efektif ve mevduatın 4 milyar USD yükselmesi önemli rol oynadı. Söz konusu tutarın 2,1 milyar USD'lik kısmının TCMB nezdinde tutulduğu görüldü.

Bankalar Mayıs ayından bu yana olduğu gibi Ağustos'ta da

Net Sermaye Akımları

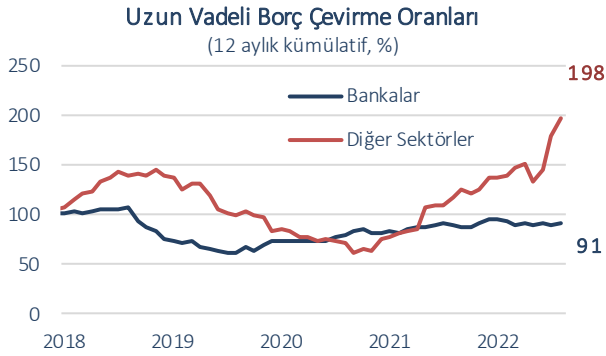
(12 aylık kümülatif, milyar USD)

(*): Negatif değerler rezervlerde artışa işaret etmektedir.

Kaynak: TCMB, TÜİK, Datastream

net kredi ödeyicisi olmayı sürdürdü. Bu dönemde bankalar yurt dışından kullandıkları kredilerde toplam 260 milyon USD tutarında net geri ödeme gerçekleştirdi. Yurt dışından uzun vadeli kredi talebi güçlü kalmaya devam eden diğer sektörlerin ise bu dönemde toplam 2,4 milyar USD kredi kullandıkları görüldü. Yılın ilk sekiz ayında bankalar net 3 milyar USD kredi geri ödemesi gerçekleştirirken, diğer sektörler 8,5 milyar USD kredi kullandı. Böylece, 12 aylık kümülatif verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %91, diğer sektörlerde %198 oldu.

Rezerv varlıklar Ağustos'ta 10,8 milyar USD artış kaydetti.

Ağustos ayında rezerv varlıklardaki 10,8 milyar USD'lik yükseliş son bir yılın en hızlı rezerv artışına işaret etti. Net hata noksan kaleminde Ağustos'ta kaydedilen 4 milyar USD'lik girişle birlikte yılbaşından bu yana yaşanan giriş 28,3 milyar USD'ye ulaşmış oldu.

Beklentiler...

Öncü verilere göre dış ticaret açığı Eylül'de geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla yaklaşık 4 katına çıkarak 10,4 milyar USD seviyesinde gerçekleşerek yüksek seyrini sürdürdü. Küresel resesyon endişelerinin etkisiyle son dönemde dalgalı bir seyrizlemlenmeyle birlikte enerji fiyatlarının yüksek seviyesi de cari açık üzerinde baskı oluşturmaya devam ediyor. Ayrıca, güçlü turizm ve taşımacılık gelirlerine rağmen, ana ihracat pazarımız konumundaki AB ülkelerinin ekonomik aktivitesinde yaşanan ve derinleşmesi beklenen yavaşlama ve EUR/USD paritesinin geldiği düşük seviyeler cari açık üzerinde ilave risk unsurları olarak ön plana çıkıyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2022	Ocak - Ağustos 2021	Ocak - Ağustos 2022	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3.112	-12.760	-39.717	211,3	-40.889
Dış Ticaret Dengesi	-9.700	-19.463	-59.764	207,1	-69.614
Hizmetler Dengesi	7.236	13.925	27.190	95,3	39.270
Seyahat (net)	5.132	10.299	19.532	89,6	28.410
Birincil Gelir Dengesi	-685	-7.980	-6.515	-18,4	-10.073
İkincil Gelir Dengesi	37	758	-628	-	-472
Sermaye Hesabı	9	-60	-21	-65,0	-25
Finans Hesabı	855	372	-11.431	-	-17.772
Doğrudan Yatırımlar (net)	-573	-4.655	-3.605	-22,6	-5.848
Portföy Yatırımları (net)	-812	-5.180	11.254	-	15.683
Net Varlık Edinimi	-26	-80	4.395	-	6.735
Net Yükümlülük Oluşumu	786	5.100	-6.859	-	-8.948
Hisse Senetleri	761	-1.378	-2.819	104,6	-2.875
Borç Senetleri	25	6.478	-4.040	-	-6.073
Diğer Yatırımlar (net)	-8.546	-17.004	-21.941	29,0	-26.587
Efektif ve Mevduatlar	-5.656	-9.553	-16.982	77,8	-16.873
Net Varlık Edinimi	-1.703	3.077	3.154	2,5	5.300
Net Yükümlülük Oluşumu	3.953	12.630	20.136	59,4	22.173
Merkez Bankası	2.060	4.769	6.494	36,2	6.473
Bankalar	1.893	7.861	13.642	73,5	15.700
Yurt Dışı Bankalar	894	6.559	9.337	42,4	12.084
Yabancı Para	972	4.720	6.103	29,3	9.200
Türk Lirası	-78	1.839	3.234	75,9	2.884
Yurt Dışı Kişiler	999	1.302	4.305	230,6	3.616
Krediler	-2.363	-29	-5.044	17.293,1	-5.584
Net Varlık Edinimi	-165	2.030	793	-60,9	1.024
Net Yükümlülük Oluşumu	2.198	2.059	5.837	183,5	6.608
Bankacılık Sektörü	-260	-1.718	-2.970	72,9	-4.784
Bankacılık Dışı Sektörler	2.441	3.836	8.454	120,4	11.217
Ticari Krediler	-518	-1.070	124	-	-4.097
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-9	-14	-39	178,6	-33
Rezerv Varlıklar (net)	10.786	27.211	2.861	-89,5	-1.020
Net Hata ve Noksan	3.958	13.192	28.307	114,6	23.142

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.